

IV. Корпоративна власність. Статутний капітал

DOI: 10.33498/Юсп-2021-06-141

Ірина Коваль

докторка юридичних наук, професорка,
деканеса юридичного факультету
Донецького національного університету
імені Василя Стуса
(Вінниця, Україна)
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9348-3061>
koval@donnu.edu.ua

Костянтин Оверковський

доктор філософії в галузі права,
адвокат
(Вінниця, Україна)
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6226-3699>
veteran_legal@ukr.net

УДК 346.3+347.77

ФОРМУВАННЯ СТАТУТНОГО КАПІТАЛУ МАЙНОВИМИ ПРАВАМИ ПРОМИСЛОВОЇ ВЛАСНОСТІ: ЗАКОНОДАВЧЕ І ЛОКАЛЬНЕ РЕГУЛЮВАННЯ

АНОТАЦІЯ. Важливою частиною інноваційної економіки є залучення прав інтелектуальної (промислової) власності в економічний оборот, одним зі способів якого є участь цих прав у формуванні статутного капіталу юридичної особи. Цей вид внеску за відповідних умов здатен ефективно забезпечити інвестиційну, гарантійну та інші функції статутного капіталу. Ефективність реалізації цього способу розпорядження майновими правами промислової власності залишається низькою. У законодавстві та юридичній доктрині хоча і містяться певні положення та наукові розробки з означеного приводу, однак недостатньо дослідженими залишаються питання внесення прав промислової власності до інших форм господарювання, крім господарських товариств, порядок внесення, правові форми внесення тощо.

Метою статті є доопрацювання положень щодо вдосконалення правового регулювання внесення майнових прав промислової власності як вкладу до статутного капіталу.

© Ірина Коваль, Костянтин Оверковський, 2021

У статті проаналізовано загальні положення чинного законодавства відносно правового регулювання формування статутного капіталу майновими правами промислової власності. Досліджено стан і недоліки законодавства щодо формування статутного (зведеного) капіталу (пайового фонду) відносно різних організаційно-правових форм юридичних осіб: товариства з обмеженою відповідальністю; повного товариства; командитного товариства; приватного підприємства; виробничого кооперативу; сільськогосподарського кооперативу; фермерського господарства. Аналізуються правові форми внесення майнових прав промислової власності до статутного капіталу.

Уточнено, що внеском до статутного капіталу можуть бути майнові права на: винаходи; корисні моделі; промислові зразки; торговельні марки; сорти рослин; породи тварин; компонування напівпровідникового виробу; комерційну таємницю (за умови збереження її секретності та можливості оцінки). Конкретизовано два основні способи внесення майнових прав промислової власності до статутного капіталу товариства: через повне відчуження майнових прав юридичній особі; через передачу права користування такими правами на певний строк. Запропоновано, при закінченні строку користування майновими правами промислової власності, закріпити в чинному законодавстві правові наслідки: надання строку на продовження ліцензійного договору або договору комерційної концесії та подальшої участі учасника в товаристві; заміна частки через внесення рівноцінної частки; зменшення частки на суму, що відповідала розміру вартісної оцінки переданих майнових прав за ліцензійним договором (договору комерційної концесії), у разі наявності іншого майна, переданого до статутного капіталу; виключення зі складу учасників, у разі відсутності іншого майна в складі статутного капіталу та неможливості продовження строку ліцензійного договору (договору комерційної концесії) або рівноцінної заміни частки на інше майно. Для врегулювання питань формування статутного капіталу на локальному рівні уточнено та запропоновано основні положення, які мають бути відображені в установчих документах юридичної особи (засновницький договір (меморандум), статут) для внесення майнових прав промислової власності до статутного (зведеного) капіталу (пайового фонду) юридичної особи.

Ключові слова: промислова власність; інтелектуальна власність; майнові права; юридична особа; статутний капітал; зведений капітал; пайовий фонд.

Важливою складовою формування національної інноваційної системи є процеси комерціалізації інтелектуальної власності, залучення прав інтелектуальної промислової власності до економічного обороту, зокрема й через участь у формуванні статутного капіталу. Цей вид вкладу за відповідних умов здатен повною мірою забезпечити інвестиційну, гарантійну та інші функції статутного капіталу. При цьому, як свідчить практика, ефективність реалізації цього способу розпорядження майновими правами промислової власності залишається ще невисокою, значною мірою через неврегульованість порядку і правової форми внесення таких прав¹.

¹ К Оверковський, 'Правові аспекти внесення прав промислової власності до статутного капіталу товариства' (2018) 6 Підприємництво, господарство і право 102.

Законодавчу основу внесення майнових прав промислової власності до статутного капіталу господарських організацій становлять норми: Цивільного кодексу України (далі – ЦК України)², Господарського кодексу України (далі – ГК України)³, законів України “Про господарські товариства”⁴, “Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань”⁵ та інших нормативно-правових актів. При цьому чинні норми закріплюють лише можливість суб’єкта прав промислової власності передавати ці права до статутного капіталу. Закон України “Про товариства з обмеженою і додатковою відповідальністю”⁶ хоча і містить певні нововведення щодо порядку формування статутного капіталу, однак не визначає особливостей внесення до статутного капіталу саме прав промислової власності. Крім того, вищевказане законодавство стосується формування статутного капіталу переважно господарських товариств, безвідносно інших організаційно-правових форм суб’єктів господарювання. Недостатньо врегульовані питання такої корпоративної трансакції і на рівні корпоративних актів.

Проблематика в сфері передання прав промислової власності загалом та внесення майнових прав на об’єкти інтелектуальної (промислової) власності до статутного капіталу зокрема розглядалася у наукових працях таких учених, як Ю. Атаманова, І. Коваль, В. Кравчук, К. Оверковський, Л. Турчин, І. Якубівський та ін. Проте не повною мірою дослідженими залишаються особливості внесення прав промислової власності до різних організаційних форм господарювання, окрім господарських товариств, зокрема й питання врегулювання таких відносин у корпоративних актах.

Метою дослідження є доопрацювання положень щодо правового регулювання внесення майнових прав промислової власності як вкладу до статутного капіталу.

За загальним правилом, майнові права інтелектуальної власності можуть бути вкладом до статутного капіталу юридичної особи (ч. 3 ст. 424 ЦК України). Крім того, відповідно до частин 5, 6 ст. 156, ч. 6 ст. 157 ГК України майнові права інтелектуальної (промислової) власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок, сорти рослин, породи тварин і торговельну марку можуть бути передані до статутного капіталу суб’єкта господарювання як вклад. Отже, ГК України вказує на статутний

² Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40–44. Ст. 356.

³ Господарський кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18, № 19–20, № 21–22. Ст. 144.

⁴ Про господарські товариства: Закон України від 19 вересня 1991 р. № 1576-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 49. Ст. 682.

⁵ Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань: Закон України від 15 травня 2003 р. № 755-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 31–32. Ст. 263.

⁶ Про товариства з обмеженою і додатковою відповідальністю: Закон України від 6 лютого 2018 р. № 275-VIII. *Офіційний вісник України*. 2018. № 24. Ст. 850.

капітал саме суб'єктів господарювання. Хоча слід уточнити, що суб'єкти господарювання – фізичні особи – підприємці мають бути виключені з цього кола, оскільки не формують статутний капітал для здійснення своєї підприємницької діяльності. Тому це правило має поширюватися на господарські організації, якими відповідно до п. 1 ч. 2 ст. 55 ГК України є, зокрема, юридичні особи, створені згідно з ЦК України, державні, комунальні та інші підприємства, створені відповідно до цього Кодексу, а також інші юридичні особи, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані в установленому законом порядку.

Відповідно до ч. 1 ст. 80, ч. 1 ст. 83 ЦК України юридичною особою є організація, створена і зареєстрована у встановленому законом порядку. Юридичні особи можуть створюватися у формі товариств, установ та в інших формах, встановлених законом. Зі свого боку товариства, які здійснюють підприємницьку діяльність з метою одержання прибутку та наступного його розподілу між учасниками (підприємницькі товариства), можуть бути створені лише як господарські товариства (повне товариство (далі – ПТ), командитне товариство (далі – КТ), товариство з обмеженою відповідальністю (далі – ТОВ) або товариство з додатковою відповідальністю (далі – ТДВ), акціонерне товариство (далі – АТ)) або виробничі кооперативи чи сільськогосподарські кооперативи, сільськогосподарські кооперативні об'єднання, що діють з метою одержання прибутку (ч. 1 ст. 84 ЦК України). З наведеного вбачається, що за обсягом зміст ст. 55 ГК України передбачає більш широке коло організаційно-правових форм, аніж закріплено в ст. 84 ЦК України.

Майнова основа діяльності у кожної юридичної особи утворюється з різних джерел, а на етапі заснування юридичної особи велике значення мають саме вклади (внески) засновників. Так, відповідно до ч. 1 ст. 140 ГК України джерелами формування майна суб'єктів господарювання, зокрема, є грошові та матеріальні внески засновників. Юридично некоректним є формулювання “матеріальні внески”, яке не охоплює майнові права інтелектуальної власності, які не мають спільного з речами матеріального світу. Тому доцільно уточнити зазначене положенням, змінивши його на “майнові внески”.

Враховуючи мету статті, для подальшого дослідження слід з'ясувати значення поняття “статутний капітал” і його специфіку, оскільки, як вбачається, з чинного законодавства не всі юридичні особи створюють статутний капітал, однак використовують майно в своїй діяльності.

Науковці зазначають, що “майно” корпорації та її “статутний капітал” не є тотожними поняттями, вони не збігаються ані у своєму зовнішньому вираженні, ані в оцінці, ані в обсязі, ані в призначенні. Майно корпорації – це постійно мінлива категорія, тоді як статутний (складений) капітал є відносно стабільною категорією, бо може зменшуватися або

збільшуватися у встановленому законом порядку за наявності відповідних підстав. У кожної юридичної особи завжди існує майно, навіть якщо речі на праві власності їй не належать. Однак іншою є ситуація стосовно статутного (складеного) капіталу. Складений капітал – це категорія повних і командитних товариств. Статутний же капітал існує в ТОВ, ТДВ та АТ⁷.

В. Кравчук із приводу розкриття сутності статутного капіталу та його специфіки визначає такі особливості: початково статутний капітал формується засновниками юридичної особи; розмір статутного капіталу обов'язково фіксується в установчому документі; розмір статутного капіталу виражається в грошах незалежно від того, яке саме майно було внеском; розмір внесків до статутного капіталу визначає обсяг належних учаснику корпоративних прав; статутний капітал є одним із джерел утворення майна юридичної особи⁸.

Наголошується, що у понятті статутного капіталу зосереджено обліково-бухгалтерський підхід із правовим аспектом, і через нього простежується зв'язок між правовим режимом майна учасників, яке вноситься ними як вклади/оплата акцій при створенні господарського товариства, майна цього господарського товариства (права власності на нього) та корпоративних прав учасників господарського товариства⁹.

Отже, внесення прав у статутний капітал становить не класичну передачу майна юридичній особі, а обмін внеску на участь цієї особи в управлінні юридичною особою, тобто корпоративні права. Відповідно до ст. 167 ГК України:

Корпоративні права – це права особи, частка якої визначається у статутному капіталі (майні) господарської організації, що включають правомочності на участь цієї особи в управлінні господарською організацією, отримання певної частки прибутку (дивідендів) даної організації та активів у разі ліквідації останньої відповідно до закону, а також інші правомочності, передбачені законом та статутними документами¹⁰.

Таким чином, частка в статутному капіталі (внесок) і корпоративні права є пов'язаними між собою.

Як зазначалося вище, статутний капітал створюється в господарських товариствах у формі ТОВ, ТДВ та АТ, а в повному та командитному товариствах формується складений капітал. Однак законодавством передбачено й інші види юридичних осіб, окрім господарських товариств, які можуть мати статутний (складений) капітал. Це, зокрема: державне

⁷ Луць В та інші, *Корпоративне право України: підручник* (Юрінком Інтер 2010) 248.

⁸ Кравчук В, *Корпоративне право. Науково-практичний коментар до судової практики* (Істина 2005) 497–8.

⁹ Луць та інші (н 7) 240.

¹⁰ Господарський кодекс України (н 3).

комерційне підприємство (ч. 3 ст. 74 ГК України); комунальне унітарне підприємство (ч. 4 ст. 78 ГК України); приватне підприємство (ч. 3 ст. 113 ГК України); сільськогосподарський кооператив (ч. 2 ст. 21 Закону України “Про сільськогосподарську кооперацію”¹¹); фермерське господарство (ч. 1 ст. 19 Закону України “Про фермерське господарство”¹²).

Також, на відміну від інших видів корпоративних організацій, наприклад, господарських товариств, у яких створюється статутний фонд, у споживчих і виробничих кооперативах формується неподільний та пайовий фонди¹³. Так, пайовий фонд – майно кооперативу, що формується із паїв (зокрема додаткових) членів та асоційованих членів кооперативу (ст. 20 Закону України “Про кооперацію”¹⁴). Пайовий фонд формується з майнових пайових внесків.

У Законі України “Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань”¹⁵ застосовується таке словосполучення, як частка у “статутному (складеному) капіталі (пайовому фонді)” юридичної особи, хоча, як справедливо відзначається у літературі, статутний, складений капітал і пайовий фонд мають певні відмінності¹⁶.

Із наведеного слід зробити висновок, що створення статутного капіталу характерно саме для таких організаційно-правових форм товариств, як АТ, ТОВ, ТДВ, оскільки саме в структурній організації цих товариств відображається взаємозв’язок частки в статутному капіталі та корпоративних прав, складений капітал передбачений для ПТ, КТ, у підприємствах кооперативного типу створюється пайовий фонд. Відповідно, словосполучення “вклад до статутного капіталу юридичної особи” у ч. 3 ст. 424 ЦК України має більш ширше своє застосування, оскільки охоплює не тільки статутний капітал (частка в капіталі/участь капіталом), а й складений капітал і пайовий фонд (частка в праві/обов’язкова трудова участь).

Відповідно до ч. 1 ст. 86 ГК України вкладами учасників та засновників господарського товариства можуть бути будинки, споруди, обладнання та інші матеріальні цінності, цінні папери, права користування землею, водою та іншими природними ресурсами, будинками, спорудами, а також інші майнові права (включаючи майнові права на об’єкти інтелекту-

¹¹ Про сільськогосподарську кооперацію: Закон України від 21 липня 2020 р. № 819-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2020. № 52. Ст. 497.

¹² Про фермерське господарство: Закон України від 19 червня 2003 р. № 973-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 45. Ст. 363.

¹³ Луць В та інші (н 7) 146.

¹⁴ Про кооперацію: Закон України від 10 липня 2003 р. № 1087-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 5. Ст. 35.

¹⁵ Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань (н 5).

¹⁶ Кравченко С, ‘Право власності учасників товариств’ (2009) 4 Часопис Київського університету права 209–11.

альної власності), кошти, зокрема і в іноземній валюті. При цьому вклад до статутного (складеного) капіталу господарського товариства має бути відчужуваним і мати грошову оцінку (ч. 2 ст. 115 ЦК України), що, відповідно, стосується і майнових прав на об'єкти промислової власності.

Поряд із загальними положеннями щодо формування статутного капіталу юридичної особи, передбаченими в законодавстві України, для внесення до статутного капіталу прав промислової власності додатково слід враховувати особливості цього виду вкладу. Насамперед для передачі як внесок до статутного капіталу права на об'єкти промислової власності мають відповідати певним умовам – критеріям оборотоздатності: виключності, корисності, відчужуваності, можливості грошової оцінки, інвестиційної привабливості¹⁷. У разі невідповідності прав промислової власності цим критеріям вони не можуть бути передані до статутного капіталу. Так, відповідно до ч. 2 ст. 490 ЦК України майнові права інтелектуальної власності на комерційне найменування передаються іншій особі лише разом із цілісним майновим комплексом особи, якій ці права належать, або його відповідною частиною¹⁸. Додаткові обмеження встановлено щодо передання прав на торговельні марки, а саме, якщо це може стати причиною введення в оману споживача щодо товару і послуги або щодо особи, яка виготовляє товар чи надає послугу (ч. 7 ст. 16 Закону України “Про охорону прав на знаки для товарів і послуг”¹⁹). Також не можуть бути і внеском до статутного капіталу товариства права на географічне зазначення; раціоналізаторська пропозиція; секретний винахід та секретна модель²⁰.

Таким чином, серед прав на об'єкти промислової власності внеском до статутного капіталу товариства можуть бути майнові права на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, торговельні марки, сорти рослин, породи тварин, компонування напівпровідникового виробу, комерційна таємниця (за умови збереження її секретності та можливості грошової оцінки).

Важливим питанням при внесенні майнових прав промислової власності до статутного (складеного) капіталу юридичної особи є обсяг прав. Так, згідно з ч. 1 ст. 427 ЦК України майнові права інтелектуальної власності можуть бути передані відповідно до закону повністю або частково іншій особі. Однак при відчуженні майнові права на об'єкти промисло-

¹⁷ Атаманова Ю, ‘Права промислової власності як форма участі в господарських товариствах’ (автореф дис канд юрид наук, 2003) 11.

¹⁸ Оверковський (н 1) 103.

¹⁹ Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України від 15 грудня 1993 р. № 3689-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 7. Ст. 36.

²⁰ К Оверковський, ‘Правове забезпечення введення прав промислової власності в господарський оборот’ (дис д-ра філософії 2020) 157.

вої власності передаються завжди в повному обсязі²¹, тому і вносяться у разі відчуження до статутного капіталу в повному обсязі.

У національному законодавстві встановлені обмеження для формування статутного капіталу окремих видів юридичних осіб з огляду на вид і предмет їх господарювання. Так, відповідно до ч. 2 ст. 9 Закону України “Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг”²² при створенні фінансової установи або у разі збільшення розміру зареєстрованого статутного (складеного) капіталу, статутний (складений) капітал повинен бути сплачений у грошовій формі та розміщений на банківських рахунках комерційних банків, які є юридичними особами за законодавством України, якщо інше не передбачено законами України з питань регулювання окремих ринків фінансових послуг. Певні обмеження передбачені для банків (ч. 2 ст. 32 Закону України “Про банки і банківську діяльність”)²³ і страхових компаній (ч. 8 ст. 2 Закону України “Про страхування”)²⁴.

Особливості внесення прав інтелектуальної власності до статутних капіталів господарських товариств є найбільш дослідженими (Ю. Атаманова²⁵, В. Кравчук²⁶, Л. Турчин²⁷, В. Крижна²⁸). При цьому питання внесення вкладів, зокрема й у негрошовій формі, стали більш врегульованими з ухваленням Закону України “Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю” (далі – Закон про ТОВ та ТДВ)²⁹. Так, відповідно до ч. 1 ст. 13 вкладом учасника товариства можуть бути гроші, цінні папери, інше майно, якщо інше не встановлено законом; вклад у негрошовій формі повинен мати грошову оцінку, що затверджується одностайним рішенням загальних зборів учасників, у яких взяли участь усі учасники товариства (ч. 3 ст. 13 Закон про ТОВ та ТДВ). При створенні товариства така оцінка визначається рішенням засновників про створення товариства.

Відповідно до ч. 1 ст. 18 Закону про ТОВ та ТДВ передбачається, що учасники товариства можуть збільшити статутний капітал товариства завдяки додатковим вкладом учасників та/або третіх осіб за рішенням

²¹ Оверковський (н 20) 158.

²² Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12 липня 2001 р. № 2664-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 1. Ст. 1.

²³ Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7 грудня 2000 р. № 2121-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 5–6. ст. 30.

²⁴ Про страхування: Закон України від 7 березня 1996 р. № 85/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 18. Ст. 78.

²⁵ Атаманова (н 17) 11.

²⁶ Кравчук В, ‘Право інтелектуальної власності як виклад до статутного капіталу юридичної особи’ (2014) 807 *Вісник Національного університету “Львівська політехніка”* 166–71.

²⁷ Турчин Л, ‘Майнові права інтелектуальної власності як внесок до статутного капіталу господарських товариств’ (дис канд юрид наук, 2020) 207.

²⁸ Крижна В, ‘Майнові права інтелектуальної власності як вклад до статутного капіталу товариства’ (2008) 10 *Економіка, фінанси, право* 32–7.

²⁹ Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 6 лютого 2018 р. № 2275-VIII <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text>> (дат звернення: 12.05.2021).

загальних зборів учасників. Додаткові вклади можуть вноситися у негрошовій формі. У такому разі рішенням загальних зборів учасників визначаються учасники товариства та/або треті особи, які вносять майно, та його грошова оцінка (ч. 4 ст. 18 Закону про ТОВ та ТДВ). Оформлюється таке внесення вкладів рішенням загальних зборів про залучення додаткових вкладів товариства і через укладення договору про внесення додаткового вкладу з учасником товариства та/або третьою особою (ст. 18 Закону про ТОВ та ТДВ).

Відповідно до ч. 9 ст. 18 Закону про ТОВ та ТДВ:

З учасником товариства та/або третьою особою може бути укладено договір про внесення додаткового вкладу, за яким такий учасник та/або третя особа зобов'язується зробити додатковий вклад у грошовій чи негрошовій формі, а товариство – збільшити розмір його частки у статутному капіталі чи прийняти до товариства з відповідною часткою у статутному капіталі³⁰.

Відповідно до ч. 11 ст. 18 Закону про ТОВ та ТДВ:

Якщо додаткові вклади не внесені учасником товариства та/або третьою особою, з яким (якою) укладено договір про внесення додаткового вкладу, в повному обсязі та своєчасно, такий договір вважається розірваним, якщо рішенням загальних зборів учасників не затверджено розмір частки такого учасника та/або третьої особи виходячи з фактично внесеного ним додаткового вкладу³¹.

Отже, Закон про ТОВ та ТДВ закріпив нову правову форму внесення вкладу у ТОВ (ТДВ) – договір про внесення додаткового вкладу. Цей договір використовується для регулювання додаткового внесення вкладів, тобто застосовується на етапі діяльності вже створеної юридичної особи. Натомість під час створення юридичної особи законодавець передбачає застосування таких правових форм: корпоративний договір (ст. 7); рішення засновників товариства (ст. 10); договір про створення товариства (ст. 10). Застосування до відносин внесення майнових прав на об'єкти промислової власності до статутного капіталу товариства договору про внесення додаткового вкладу на перший погляд має схожість із конструкцією договору про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності, який регламентовано ч. 1 ст. 1113 ЦК України. Однак слід звернути увагу на те, що вказані договори мають різну мету і предмет. Так, договір про внесення додаткового вкладу передбачає зобов'язання інвестувати майнові права промислової власності до статутного

³⁰ Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю (н 29).

³¹ Там само.

капіталу ТОВ з метою отримання корпоративних прав (корпоративна мета), а договір про передавання виключних майнових прав інтелектуальної власності – розпорядження майновими правами з метою отримання доходу, іншого матеріального блага³². Договір про внесення додаткового вкладу відрізняється від договору, передбаченого ч. 1 ст. 1113 ЦК України, тим, що на відміну від тільки зобов'язальних відносин, виникають змішані відносини – корпоративно-зобов'язальні. Так, після укладення договору про внесення додаткового вкладу в учасника (третьої особи) виникає обов'язок передати відповідні права, а у товариства – збільшити розмір частки у статутному капіталі товариства або прийняти нового учасника до товариства та збільшити статутний капітал товариства, тобто товариство має корпоративні права. Також, окрім мети та предмета договору, у ньому відмінний і спосіб захисту порівняно з договором про передавання виключних майнових прав інтелектуальної власності (ч. 1 ст. 1113 ЦК України), а саме передбачено спеціальний спосіб захисту: договір вважається розірваним автоматично при невиконанні умов договору щодо внесення вкладу учасником та/або третьою особою (ч. 10 ст. 18 Закону про ТОВ та ТДВ)³³.

Для повного товариства передбачено укладення засновницького договору, а не статуту, та утворення складеного капіталу, а не статутного. Так, відповідно до ч. 2 ст. 120 ЦК України засновницький договір повного товариства крім відомостей, передбачених ст. 88 ЦК України, має містити відомості про: розмір та склад складеного капіталу товариства; розмір та порядок зміни часток кожного з учасників у складеному капіталі; розмір, склад та строки внесення ними вкладів. Відповідно до ч. 2 ст. 88 ЦК України у засновницькому договорі товариства, зокрема, зазначаються умови передавання товариству майна учасників.

Щодо командитного товариства, з урахуванням ст. 88, ч. 2 ст. 134 ЦК України та ст. 76 Закону України “Про господарські товариства”, засновницький договір командитного товариства має містити відомості про: розмір часток кожного з учасників із повною відповідальністю, розмір, склад і порядок внесення ними вкладів, форму їхньої участі у справах товариства; розмір та порядок зміни часток кожного з повних учасників у складеному капіталі; сукупний розмір вкладів вкладників, розмір їхніх часток, склад і порядок внесення ними вкладів.

У разі внесення вкладу у формі майнових прав промислової власності в складений капітал командитного товариства, слід врахувати такі корпоративні обмеження: повний учасник командитного товариства не може бути учасником повного товариства; повний учасник командитного товариства не може бути вкладником цього самого товариства; сукупний

³² Оверковський (н 1) 106.

³³ Оверковський (н 20) 163.

розмір вкладів вкладників не повинен перевищувати 50 % складеного капіталу повного товариства (частини 2, 3 ст. 135 ЦК України). Також учасниками повного товариства, повними учасниками командитного товариства можуть бути лише особи, зареєстровані як суб'єкти підприємництва (ч. 7 ст. 80 ГК України).

Хоча питання щодо змін у складі учасників повного та командитного товариства регламентовані статтями 125–130, ч. 3 ст. 133 ЦК України, проте чинним законодавством не врегульовано випадки внесення учасником товариства та/або третьою особою додаткового вкладу, так само не передбачені випадки збільшення складеного капіталу вже діючого товариства. Крім того, відносно командитного товариства закон не визначає питань щодо порядку внесення вкладів та можливих додаткових вкладів, правових наслідків невнесення вкладу, питань щодо особливостей внесення негрошових вкладів тощо.

Також слід погодитися з висновком, що ні ЦК України, ні інші законодавчі акти, які регулюють діяльність ПТ (КТ), не визначають, в якому порядку мають прийматися рішення учасниками – на засіданнях учасників чи методом їх опитування, як мають оповіщатися учасники тощо³⁴. У такому випадку для вирішення питання щодо внесення майнових прав промислової власності до складеного капіталу ПТ і КТ слід спиратися на загальні норми, а саме: ч. 1 ст. 98 ЦК України, ст. 86 ГК України, ч. 2 ст. 115 ЦК України, ч. 2 ст. 4 Закону України “Про господарські товариства”, ч. 1 ст. 127 ЦК України. У зв'язку із цим доцільно додатково закріпити в законодавстві такі положення: учасники товариства мають визначити в засновницькому договорі (меморандумі) умови щодо розміру та порядок утворення статутного (складеного) капіталу, зокрема й порядок внесення вкладу кожного з учасників, строки внесення, правові наслідки невнесення вкладу; особливості щодо внесення негрошових і нематеріальних вкладів; порядок поповнення складеного капіталу додатковими вкладами; порядок залучення до товариства нових додаткових учасників тощо; з огляду на загальні правила, вклад має бути оцінений, про що має бути складений відповідний акт оцінки або висновок незалежного оцінювача з подальшим погодженням на загальних зборах учасників товариства; при залученні нових учасників та/або додаткових вкладів прийняти згоду решти учасників товариства, яку оформити рішенням загальних зборів. Крім наведеного, для внесення нематеріальних вкладів пропонується складати акт приймання-передачі частки (частини частки) у складеному капіталі товариства або ж при залученні нових учасників – договір про внесення додаткового вкладу.

Стосовно приватного підприємства, правовий статус якого передбачено ст. 113 ГК України, слід зазначити, що приватне підприємство

³⁴ Луць В та інші (н 7) 131.

створюється виключно на основі приватної власності однієї або кількох фізичних осіб чи юридичної особи, тобто саме поняття “приватне підприємство” вказує лише на форму власності, а не на особливості створення, порядку управління, правовідносин між учасниками приватного підприємства та інших питань, що, безумовно, потребує законодавчої регламентації та уточнення.

На основі загальних норм чинного законодавства (ч. 3 ст. 62 ГК України, частини 1, 4, 5 ст. 57, ст. 86 ГК України) можна стверджувати, що приватне підприємство може бути утворено за рішенням власника (власників) майна приватної власності. Установчими документами приватного підприємства можуть бути рішення про його утворення або засновницький договір, а також обов’язковим установчим документом для приватного підприємства є статут, який повинен окрім загальних відомостей містити відомості, зокрема, про розмір і порядок утворення статутного капіталу та інших фондів. Статут затверджується власником майна (засновником) суб’єкта господарювання чи його представниками, органами або іншими суб’єктами відповідно до закону.

У разі укладання засновницького договору є доцільним для засновників, які бажають внести до статутного фонду майнові права промислової власності, відобразити порядок та умови внесення вкладу кожного з учасників, строки внесення, наслідки невнесення вкладу, особливості щодо внесення грошових і нематеріальних вкладів, питання щодо оцінки вкладів та інші необхідні питання. У статуті приватного підприємства, крім обов’язкових положень і зазначених вище, слід передбачити питання щодо процедури внесення додаткових вкладів та порядку залучення нових учасників.

Щодо підприємств кооперативного типу слід звернути увагу на те, що вони об’єднують трудову діяльність членів, тобто кожен член такого підприємства повинен особисто в ньому працювати. Всі члени такого підприємства мають право брати участь в управлінні діяльністю підприємства за принципом “один член кооперативу – один голос” (ч. 10 ст. 15 Закону України “Про кооперацію”). Як відзначалося вище, у підприємств кооперативного типу формується неподільний та пайовий фонди. Відповідно до положень ч. 1 ст. 163, ч. 2 ст. 165 ЦК України та ч. 3 ст. 98, ст. 100 ГК України при утворенні кооперативу або вступі до вже діючого члени кооперативу вносять пайовий внесок. Вищим органом управління кооперативу є загальні збори членів кооперативу, до компетенції яких, зокрема, відноситься затвердження статуту кооперативу та внесення до нього змін, прийняття інших рішень, що стосуються діяльності кооперативу; визначення розмірів вступного і членського внесків та паїв; визначення розмірів, порядку формування та використання фондів кооперативу й інші питання (ст. 15 Закону України “Про кооперацію”).

Відповідно до ч. 2 ст. 20 Закону України “Про сільськогосподарську кооперацію” статутний капітал сільськогосподарського кооперативу формується з вкладів і додаткових вкладів членів сільськогосподарського кооперативу, а для сільськогосподарського кооперативу, що діє з метою одержання прибутку, – також із вкладів і додаткових вкладів асоційованих членів такого кооперативу. Частка кожного члена сільськогосподарського кооперативу формується з його вкладу та додаткових вкладів у разі їх внесення (ч. 1 ст. 22).

Порівняно з іншими видами кооперативних підприємств, у законодавстві про сільськогосподарський кооператив питання щодо залучення додаткових вкладів та їх оцінки врегульовані більш конкретно. Відповідно до частин 2, 3 ст. 22 Закону України “Про сільськогосподарську кооперацію”:

Облік часток ведеться у грошовій формі щодо кожного члена сільськогосподарського кооперативу окремо (персоніфіковано). У разі внесення вкладу (додаткового вкладу) у формі майна або майнового права грошова оцінка такого внеску здійснюється правлінням (головою) сільськогосподарського кооперативу в порядку, визначеному статутом такого кооперативу. Загальні збори сільськогосподарського кооперативу можуть прийняти рішення про проведення оцінки майна, що вноситься як вклад (додатковий вклад), у порядку, передбаченому законодавством про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність, за рахунок коштів сільськогосподарського кооперативу.

У разі незгоди члена сільськогосподарського кооперативу (особи, яка подала заяву про вступ до кооперативу) з оцінкою майна, внесеного ним як вклад (додатковий вклад), проведеною правлінням (головою) сільськогосподарського кооперативу, оцінка такого майна проводиться в порядку, встановленому законодавством про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність, за рахунок такого члена (такої особи)³⁵.

Також можливість використовувати у господарській діяльності майнові права інтелектуальної (промислової власності) передбачається і у фермерському господарстві. Так, відповідно до ст. 19 Закону України “Про фермерське господарство” до складу майна фермерського господарства (складеного капіталу) можуть входити, зокрема, майнові права (у тому числі на інтелектуальну власність), які передаються членами фермерського господарства до його складеного капіталу. Відповідно до ч. 5 ст. 20 вказаного Закону порядок володіння, користування і розпорядження майном фермерського господарства здійснюється відповідно до його статуту, якщо інше не передбачено угодою між членами фермерського господарства та законом. Враховуючи, що інших положень із при-

³⁵ Про сільськогосподарську кооперацію (н 11).

воду внесення вкладів до складеного капіталу ФГ зазначеним Законом не передбачено, відповідні положення слід закріпити в статуті, а саме: підстави для внесення вкладу у формі майнових прав (рішення засновника (засновників) або зборів членів ФГ про внесення майнового права до складеного капіталу); умови щодо складання акта приймання-передачі внеску (частки) та уповноваженої на це особи; строки внесення, наслідки невнесення, особливості щодо внесення негрошових і нематеріальних вкладів, питання щодо оцінки вкладів та інші необхідні питання.

Враховуючи вищевикладене, вбачається, що в законодавчому регулюванні формування статутного капіталу (складеного) капіталу, пайового фонду щодо кожної організаційно-правової форми існують прогалини, для усунення яких слід застосовувати загальні положення. Так, згідно зі ст. 57 ГК України установчі документи суб'єкта господарювання у будь-якому випадку мають містити умови передачі юридичній особі свого майна, порядок вибуття та входження нових засновників, розмір і порядок утворення статутного капіталу та інших фондів тощо. Відповідно до частин 1, 2 ст. 98 ЦК України загальні збори учасників товариства мають право приймати рішення з усіх питань діяльності товариства, зокрема і з тих, що належать до компетенції інших органів товариства. Рішення про внесення змін до статуту товариства, відчуження майна товариства на суму, що становить 50 % і більше майна товариства, та про ліквідацію товариства приймаються більшістю не менш як у 3/4 голосів, якщо інше не встановлено законом. Зміни до установчих документів юридичної особи, які стосуються відомостей, включених до єдиного державного реєстру, набирають чинності для третіх осіб із дня їх державної реєстрації, що, відповідно, стосується і питань, пов'язаних зі збільшенням статутного (зведеного) капіталу (пайового фонду) та залученням нових учасників (ч. 5 ст. 89 ЦК України).

Також важливим питанням при внесенні майнових прав промислової власності як вкладу до статутного капіталу є їхня оцінка. Законодавство не встановлює обов'язку учасників засновницьких правовідносин проводити незалежну оцінку прав інтелектуальної власності у разі їх внесення до статутного капіталу, однак погоджуючись із дослідженнями з цього приводу³⁶, доцільно запровадити обов'язкову незалежну професійну оцінку прав промислової власності (із залученням професійного суб'єкта оціночної діяльності) при внесенні таких прав до статутного капіталу товариства.

Як вбачається із проведеного аналізу, в національному законодавстві порядок і правова форма внесення до статутного капіталу, пайового фон-

³⁶ Див.: Турчин (н 27) 78; К Оверковський, 'Щодо оцінки майнових прав інтелектуальної власності' в *Юридична наука і освіта у сучасних умовах: стан і перспективи розвитку. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції присвяченої 35-річчю юридичного факультету ДонНУ імені Василя Стуса* (Нілан-ЛТД 2018) 124–8; Кравчук (н 26) 169.

ду вкладів у формі прав промислової власності не визначені. Як зазначається у літературі,

<...> учасники таких відносин складають різні документи, зокрема: засновницький договір, фіксують внесення вкладів у протоколі загальних зборів, складають договір про передачу майнових прав промислової власності, визначають відповідні положення в статуті, складають акт приймання-передачі прав та інше³⁷.

Питання оформлення внесення вкладу до статутного капіталу має важливе значення, оскільки засвідчує виконання відповідних обов'язків учасником, визначає момент виникнення права власності у товариства та тягне за собою наслідки, встановлені публічним законодавством³⁸.

У законодавстві у сфері державної реєстрації юридичних осіб стосовно ТОВ (ТДВ) встановлено, що для державної реєстрації змін до відомостей про розмір статутного капіталу, розміри часток у статутному капіталі чи склад учасників ТОВ або ТДВ подаються документи, зокрема 'акт приймання-передачі частки (частини частки) у статутному капіталі товариства з обмеженою відповідальністю, товариства з додатковою відповідальністю' (пп. "г" п. 3 ч. 5 ст. 17 Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань")³⁹. Слід відзначити, що у переліку вище відсутній договір про внесення додаткового вкладу, передбачений ст. 18 Закону про ТОВ та ТДВ.

Для реалізації цієї норми на час створення господарського товариства необхідно визначити: 1) осіб, які укладають акт прийому-передачі вкладу; 2) особу, яка має затверджувати (підписувати) акт; 3) особу, яка набуває майнові права при передачі, враховуючи, що новостворюване товариство ще не зареєстровано⁴⁰. У літературі пропонується, зокрема, складати такий акт спеціальною комісією, або складати акт за допомогою призначення учасника товариства, якому будуть передаватися майно, майнові та немайнові права іншими учасниками, аби лише дотриматися вимоги про внесення учасниками 50 % вкладу до реєстрації товариства. Однак перший і другий варіанти мають певні складнощі з огляду на те, що юридична особа ще не зареєстрована, та враховуючи специфіку передавання майнових прав⁴¹.

Стосовно інших видів юридичних осіб, у разі внесення змін, пов'язаних зі зміною складу засновників (учасників) юридичної особи, законо-

³⁷ Оверковський (н 1) 106.

³⁸ Луць та інші (н 7) 258.

³⁹ Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань (н 5).

⁴⁰ Оверковський (н 1) 107.

⁴¹ Луць та інші (н 7) 260.

давством, серед іншого, передбачено подання договору, іншого документа про перехід чи передачу частки засновника (учасника) у статутному (складеному) капіталі (пайовому фонді) юридичної особи (п. 10 ч. 4 ст. 17 Закону України “Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань”). Однак цей Закон не розкриває, який саме договір або інший документ має подаватися, лише робиться уточнення про перехід чи передачу частки засновника (учасника), так само не розкрито питання щодо можливості внесення цим договором або іншим документом додаткового вкладу.

У пункті 5.1 постанови Пленуму Вищого господарського суду України “Про деякі питання практики вирішення спорів, пов’язаних із захистом прав інтелектуальної власності” зазначено:

У разі внесення майнового права до статутного капіталу юридичної особи окрім зазначення про це в установчому договорі необхідне укладення окремого договору про передання виключного права, а у випадках, передбачених законом, – також і державна реєстрація такого окремого договору⁴².

У науковій літературі зазначається, що якщо як вклад до статутного капіталу вноситься право на використання об’єкта права інтелектуальної власності, учасник зберігає своє майнове право інтелектуальної власності. У другому ж випадку (при повній передачі) до корпорації переходять всі майнові права інтелектуальної власності, внесені як вклад⁴³. Зазначається, що ‘на практиці перевага надається передачі прав на умовах їх повного відчуження, що дозволяє забезпечити більший ступінь визначеності корпоративної організації як суб’єкта відносин інтелектуальної власності’⁴⁴. Крім того, пропонується, що

<...> оформлення передачі як пайового внеску до сільськогосподарського обслуговуючого переробного кооперативу виключних майнових прав інтелектуальної власності має відбуватись за допомогою договору про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності, а передача права користування як окремого права – ліцензійним договором <...>⁴⁵.

⁴² Про деякі питання практики вирішення спорів, пов’язаних із захистом прав інтелектуальної власності: Постанова Пленуму Верховного суду України від 17 жовтня 2012 р. № 12 <<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0012600-12>> (дата звернення: 16.04.2021).

⁴³ Луць та інші (н 7) 253–4.

⁴⁴ Коваль І, *Комерціалізація прав інтелектуальної власності: навчальний посібник* (Юрінком Інтер 2018) 97.

⁴⁵ Гайдаржи Х, ‘Деякі правові аспекти внесення майнових прав інтелектуальної власності як пайового внеску до сільськогосподарського обслуговуючого (переробного) кооперативу’ (2012) 19 Науковий вісник УНУ Серія Право 44.

Отже, з наведеного можна виокремити дві моделі внесення майнових прав промислової власності до статутного капіталу юридичної особи: через повну передачу (договір відчуження) майнових прав та через передачу права користування такими правами на певний строк (ліцензійний договір, договір комерційної концесії). Однак, якщо при першому варіанті – повне відчуження – правовідносини є зрозумілими, то в другому випадку – передача права користування майновими правами промислової власності на певний строк – виникає запитання: що має відбуватися зі статутним капіталом суб'єкта господарювання та часткою учасника (правовласника об'єкта промислової власності) по закінченню строку дії відповідного ліцензійного договору або договору комерційної концесії?

При вирішенні питання щодо долі статутного капіталу товариства при закінченні дії ліцензійного договору або договору комерційної концесії можна взяти за основу оновлену редакцію ч. 5 ст. 156 ГК України (у редакції Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення охорони і захисту прав на торговельні марки і промислові зразки та боротьби з патентними зловживаннями”)⁴⁶, відповідно до якої протягом тридцяти днів після завершення дії майнових прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок, переданих до статутного капіталу суб'єкта господарювання як вклад, розмір статутного капіталу суб'єкта господарювання має бути зменшений на суму, що відповідала розміру їх вартісної оцінки.

Однак, незважаючи на останні зміни, це питання потребує більш детального опрацювання, зокрема і щодо подальших обов'язків такого учасника, який передав права промислової власності на підставі ліцензійного договору або договору комерційної концесії, дія якого припинилася.

У зв'язку із зазначеним можна запропонувати такі варіанти:

- надання строку на продовження ліцензійного договору або договору комерційної концесії та подальшої участі учасника в товаристві;
- заміна частки через внесення рівноцінної частки;
- зменшення частки на суму, що відповідала розміру вартісної оцінки переданих майнових прав за ліцензійним договором (договором комерційної концесії), у разі наявності іншого майна, переданого до статутного капіталу;
- виключення зі складу учасників, у разі відсутності іншого майна в складі статутного капіталу та неможливості продовження строку ліцензійного договору (договору комерційної концесії) або рівноцінної заміни частки на інше майно.

⁴⁶ Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення охорони і захисту прав на торговельні марки і промислові зразки та боротьби з патентними зловживаннями: Закон України від 21 липня 2020 р. № 815-ІХ. *Відомості Верховної Ради України*. 2020. № 51. Ст. 481.

Розглянуті вище питання доцільно закріпити на рівні закону, проте натепер сторони можуть їх врегулювати в положеннях установчих документів юридичної особи та договорах.

Висновки. Вищезазначене дає підстави узагальнити основні проблемні питання щодо формування майновими правами промислової власності статутного капіталу різних організаційно-правових форм юридичних осіб і сформулювати шляхи удосконалення правового регулювання цих питань.

Словосполучення “вклад до статутного капіталу юридичної особи”, яке застосовується у ч. 3 ст. 424 ЦК України, слід тлумачити як таке, що охоплює не тільки статутний капітал, а й складений капітал і пайовий фонд.

Внеском до статутного капіталу товариства можуть бути майнові права на: винаходи, корисні моделі, промислові зразки, торговельні марки, сорти рослин, породи тварин, компонування напівпровідникового виробу, комерційну таємницю (за умови збереження її секретності та можливості грошової оцінки). Майнові права промислової власності вносяться до статутного капіталу в повному обсязі.

Існує два основні способи внесення майнових прав промислової власності до статутного капіталу товариства: через повне відчуження майнових прав товариству, через передачу права користування такими правами на певний строк. Після закінченні строку користування такими правами пропонується закріпити в чинному законодавстві такі правові наслідки: надання строку на продовження ліцензійного договору або договору комерційної концесії та подальшої участі учасника в товаристві; заміна частки через внесення рівноцінної частки; зменшення частки на суму, що відповідала розміру вартісної оцінки переданих майнових прав за ліцензійним договором (договором комерційної концесії), у разі наявності іншого майна, переданого до статутного капіталу; виключення зі складу учасників, у разі відсутності іншого майна в складі статутного капіталу та неможливості продовження строку ліцензійного договору (договору комерційної концесії) або рівноцінної заміни частки на інше майно.

Для врегулювання питань формування статутного капіталу на рівні корпоративних актів слід передбачити такі основні положення, які мають бути відображені у статутних документах юридичної особи (засновницький договір (меморандум), статут) щодо внесення майнових прав промислової власності до статутного (зведеного) капіталу (пайового фонду) юридичної особи:

– визначення підстави для внесення вкладу у формі майнових прав (рішення загальних зборів засновників (учасників, членів кооперативу) про внесення майнового права промислової власності до статутного (зведеного) капіталу (пайового фонду) юридичної особи);

- строки внесення та правові наслідки невнесення вкладу;
  - правова форма внесення вкладу (акт приймання-передачі вкладу, з визначенням уповноваженої особи від імені юридичної особи на укладення цього акта; або договір (внесення додаткових вкладів; ліцензійний договір));
  - питання щодо оцінки вкладу та її затвердження (акт оцінки або висновок незалежного оцінювача, з подальшим погодженням на загальних зборах);
  - порядок залучення нових учасників та внесення додаткових вкладів, визначення правової форми внесення;
  - строк, на який вноситься майнове право (на певний конкретний строк; на строк дії правоохоронного документа; на весь період діяльності юридичної особи, або до виходу учасника з підприємства);
  - порядок повернення майнового права учаснику/члену.
- Досліджені питання можуть бути підґрунтям для подальших досліджень у напрямі визначення особливостей внесення прав на різні види об'єктів інтелектуальної власності до статутного капіталу, захисту прав учасників таких корпоративних правовідносин.

REFERENCES

Bibliography

Authored books

1. Koval I, *Komertsializatsiia prav intelektualnoi vlasnosti: navchalnyi posibnyk* (Iurinkom Inter 2018) (in Ukrainian).
2. Kravchuk V, *Koppopatyvne pravo. Naukovo-ppaktychnyi komentap do sudovoi ppaktyky* (Istyna 2005) (in Ukrainian).

Edited books

3. Luts V ta inshi *Korporatyvne pravo Ukrainy: pidruchnyk* (Iurinkom Inter 2010) (in Ukrainian).

Journal articles

4. Haidarzhy Kh, 'Deiaki pravovi aspekty vnesennia mainovykh prav intelektualnoi vlasnosti yak paiovoho vnesku do silskohospodarskoho obsluhovuiuchoho (pererobnoho) kooperatyvu' (2012) 19 *Naukovyi visnyk UNU Serii Pravo* 44 (in Ukrainian).
5. Kravchenko S, 'Pravo vlasnosti uchasnykiv tovarystv' (2009) 4 *Chasopys Kyivskoho universytetu prava* 209 (in Ukrainian).
6. Kravchuk V, 'Pravo intelektualnoi vlasnosti yak vyklad do statutnoho kapitalu yurydychnoi osoby' (2014) 807 *Visnyk Natsionalnoho universytetu "Lvivska politekhnikha"* 166 (in Ukrainian).
7. Kryzhna V, 'Mainovi prava intelektualnoi vlasnosti yak vklad do statutnoho kapitalu tovarystva' (2008) 10 *Ekonomika, finansy, pravo* 32 (in Ukrainian).
8. Overkovskiy K, 'Pravovi aspekty vnesennia prav promyslovoi vlasnosti do statutnoho kapitalu tovarystva' (2018) 6 *Pidpriemnytstvo, gospodarstvo i pravo* 102 (in Ukrainian).

Conference papers

9. Overkovskyi K, 'Shchodo otsinky mainovykh prav intelektualnoi vlasnosti' v *Yurydychna nauka i osvita u suchasnykh umovakh: stan i perspektyvy rozvytku: Materialy Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii prysviachenoї 35-richchiu yurydychnoho fakultetu DonNU imeni Vasylia Stusa* (Nilan-LTD 2018) 124–8 (in Ukrainian).

Theses

10. Atamanova Yu, 'Prava promyslovoi vlasnosti yak forma uchasti v hospodarskykh tovarystvakh' (avtoref dys kand yuryd nauk, 2003) (in Ukrainian).
11. Overkovskyi K, 'Pravove zabezpechennia vvedennia prav promyslovoi vlasnosti v hospodarskyi oborot' (dys d-ra filosofii, 2020) (in Ukrainian).
12. Turchyn L, 'Mainovi prava intelektualnoi vlasnosti yak vnesok do statutnoho kapitalu hospodarskykh tovarystv' (dys kand yuryd nauk, 2020) (in Ukrainian).

Iryna Koval
Kostiantyn Overkovskyi

AUTHORIZED CAPITAL FORMATION BY MEANS
OF PROPERTY RIGHTS OF INDUSTRIAL PROPERTY:
LEGISLATIVE AND LOCAL REGULATORY ACTIVITY

ABSTRACT. An important part of the innovative economy is to involve intellectual (industrial) property rights in economic turnover, one of the ways of which is the participation of these rights in the formation of the authorized capital of a legal entity. This type of contribution under appropriate conditions is able to provide investment, guarantee and other functions of authorized capital in an effective way. Implementation performance of this method to dispose the property rights of industrial property continues to be at a low level. Although the legislation and legal doctrine contain certain provisions and scientific developments in this regard, however the issues related to the introduction of industrial property rights to other forms of management, except for business companies, the order of introduction, legal forms of contribution, etc. remain insufficiently researched.

The purpose of this article is to substantiate the provisions concerning improving the legal regulatory activity for the introduction of industrial property rights as a contribution to the authorized capital.

The article analyzes the general provisions of current legislation regarding the legal regulation of the authorized capital formation by means of property rights of industrial property. Besides, we have analyzed the state and shortcomings of the legislation regarding the formation of authorized (consolidated) capital (share fund) relating to various organizational and legal forms of legal entities: limited liability company, unlimited company, limited partnership, private company, production cooperative, agricultural cooperative, farming enterprise. We have as well analyzed the legal forms of introduction of property rights of industrial property to the authorized capital.

It is hereby specified that the contribution to the authorized capital may be represented by the property rights to: inventions, utility models, industrial designs, trademarks, plant varieties, animal breeds, components of semiconductor units, trade secrets, provided that its secrecy and the possibility of evaluation is preserved. We have defined two main ways of introducing property rights of industrial property to the authorized capital of the company:

by means of complete alienation of property rights to legal entities, by transferring the right to use such rights for a certain period.

We have offered, upon the completion of the term to use the property rights of industrial property, to formalize the legal consequences in the existing legislation: to provide a term for renewal of the license agreement or commercial concession agreement and further participation of the member in the company; to substitute a share by making an equivalent share; to reduce the share by the amount equal to the amount of valuation of the property rights transferred under the license agreement (commercial concession agreement), upon the existence of other property transferred to the authorized capital; to exclude the members from the company, in the absence of other property in the authorized capital and the impossibility to renew the license agreement (commercial concession agreement) or equivalent substitution of shares to other property. In order to regulate the issues related to the formation of the authorized capital at a local level we have specified and suggested the general provisions which should be represented in the statutory documents of a legal entity (Memorandum of Association, Articles of Association for the introduction of property rights of industrial property to the authorized (consolidated) capital (share fund) of a legal entity.

KEYWORDS: industrial property; intellectual property; property rights; legal entity; authorized capital; consolidated capital; share fund.